

Mi az a Natura 2000?

A Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely-típusok, közösségi jelentőségű állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását, és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához.

Honnan lehet tudni, hogy egy ingatlan Natura 2000 területen van?

Az Európai Bizottság szempontjából a területek hivatalos kijelölésének alapja az Európai Bizottság részére 2004-ben megküldött térkép. Ezen kívül a 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendeletből (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről), amely tételesen felsorolja azon ingatlanok helyrajzi számát, amelyek a Natura 2000 hálózat részei. A legtöbb esetben már az illetékes földhivatal is átvezette a tulajdoni lapra ezt az információt. Ezen kívül a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium honlapja (www.kvvm.hu), valamint a gazdák számára elérhető mezőgazdasági parcella-azonosító rendszer (MePAR) blokkterképei is tartalmazzák ezt az információt.

Milyen tevékenység folytatható a Natura 2000 besorolás alatt álló ingatlanokon?

Amennyiben nincs egyéb korlátozás, a kijelöléskori tényleges földhasználatnak megfelelően hasznosítható a terület.

Jár-e kártalanítás azért, mert egy ingatlan Natura 2000 besorolás alá esik?

Nem, csak a termelés szerkezet jelentős megváltoztatásának eseti, hatósági, a jogszabályi követelményeken felüli előírása miatt járhat kártalanítás a Natura 2000 területeken.

Mi alapján jelölték ki a Natura 2000 területeket?

A madárvédelmi (79/409/EGK) és az élőhelyvédelmi (92/43/EGK) európai uniós irányelveknek megfelelően a területkijelölést kizárólag szakmai (ökológiai) szempontok - az irányelvek mellékletén szereplő faj vagy élőhelytípus állománynagysága, állománysűrűsége, hazai elterjedése, hazai

és nemzetközi védelmi helyzete, élőhelyigénye - figyelembevételével kellett elvégezni az élőhelyvédelmi irányelv III. mellékletében, illetve az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) kormányrendeletben rögzített szempontrendszer szerint. Ennek megfelelően a kijelölt területeknek minden, hazánkban előforduló élőhelytípus és faj esetében az országos állomány elegendően nagy hányadát le kell fedniük, hogy biztosítsák a fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fennmaradását. A kijelölés során a gazdasági, társadalmi és egyéb szempontok tagországi szinten történő figyelembe vétele a közösségi joggal ellentétes, amit az Európai Unió Bíróságának számos ítélete is megerősített. (www.curia.europa.eu)

Mi a különbség az országos jelentőségű védett természeti területek és a Natura 2000 területek között?

A védett természeti területek (nemzeti parkok, természetvédelmi területek, tájvédelmi körzetek) minden esetben külön jogszabállyal (minden egyes terület külön miniszteri-, vagy helyi jelentőségű védett természeti terület esetében önkormányzati rendelettel) kerülnek védelem alá, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) előírásainak megfelelően. A Natura 2000 hálózatba tartozó területeket pedig két európai uniós irányelv alapján kellett hazánkban is kijelölnie - a 79/409/EGK irányelv (madárvédelmi irányelv) és a 92/43/EGK irányelv (élőhelyvédelmi irányelv) alapján - amely az uniós csatlakozás egyik előfeltétele volt. A hazai jogrendben az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) kormányrendelet tartalmazza az összes Natura 2000 területet.

Lehet-e egy ingatlan egyszerre országos jelentőségű védett természeti terület és Natura 2000 terület?

Igen, a két védelmi kategória között vannak átfedések. A Natura 2000 hálózatba a már eleve védett természeti területek több mint 90%-a bekerült, a hálózat csaknem 40%-át adják a már korábban is természetvédelmi oltalom alatt álló területek.

Milyen esetben lehet támogatást kapni a Natura 2000 besorolás alatt álló ingatlanra?

Külön támogatási rendszer a Natura 2000 gyep (legelő) hasznosítású területeire került kidolgozásra. Részletek a 128/2007. FVM rendeletben és a www.fvm.hu weboldalon található. Ezen kívül számos agrár-vidékfejlesztési támogatás esetén a Natura 2000 területeken gazdálkodók plusz pontokat kaphatnak a támogatás igénylés elbírálása során.

Milyen arányú a Natura 2000 területek kijelölése Magyarországon?

Magyarországnak kb. 21%-a Natura 2000 terület.

Mikor jelölték ki hazánkban a Natura 2000 területeket?

Hazánk európai uniós csatlakozásának előfeltétele volt az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv átültetése a hazai jogrendbe és ennek alapján a Natura 2000 hálózat felállítása. Ezt a kötelezettséget az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) kormányrendelet elfogadásával teljesítette az ország. Közvetlenül ezután a Natura 2000 adatbázist a hozzá tartozó térinformatikai állományokkal, illetve 1:100 000 méretarányú kinyomtatott térképekkel Magyarország nagykövete hivatalosan továbbította az Európai Bizottságnak. A fedvények alapján a KvVM rendeletben kihirdetett helyrajzi számok leválogatását az első körben a FÖMI végezte

Ki felelős a Natura 2000 területek védelméért és milyen szervek foglalkoznak a Natura 2000 területekkel?

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 5. §-a alapján minden természetes és jogi személy, valamint más szervezet kötelessége a természeti értékek és területek védelme. A 347/2006 (XII. 23.) Korm.rendelet szerint a természetvédelmi, környezetvédelmi, és vízügyi felügyelőségek, mint természetvédelmi hatóság és szakhatóság működnek közre a Natura 2000 területeken. A Natura 2000 területek természetvédelmi kezelésének ellátása a nemzeti park igazgatóságok állami alaptevékenységi körébe tartozik.

A legfőbb szervek, amelyek a Natura 2000 területekkel foglalkoznak: a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, a területi környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, a nemzeti park igazgatóságok, a tá-

mogatási rendszert illetően pedig a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.

Van-e elővásárlási joga a Magyar Államnak a Natura 2000 területeken?

A Magyar Államnak nincs elővásárlási joga a Natura 2000 területekre, korábban sem volt és nem is indokolt a jövőben sem ilyet előírni, az ilyen tévhit csak bizonyos újságcikkekben látott napvilágot, minden jogi alap nélkül.

Nem védett termőföldek esetén a magyar állam elővásárlási jogát a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 10. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint érvényesítheti - minden más jogosultat követően, tehát sorrendben az utolsó helyen. Védett természeti területnek minősülő termőföld esetén, jogszabályon alapuló elővásárlási joga van a magyar államnak a Tvt. 68. § (6) bekezdése alapján, melyet a nemzeti park igazgatóságok minden más jogosultat megelőzően gyakorolhatnak. A védett természeti területnek nem minősülő, Natura 2000 hálózatba tartozó területek vonatkozásában tehát az államot más jogosultakat megelőzően semmilyen jogszabály alapján nem illeti meg elővásárlási jog, az ilyen termőföldek esetében kizárólag a fentebb hivatkozott, a termőföldről szóló törvény előírásai szerinti elővásárlási jog érvényes.

Milyen alapon korlátozhatták a tulajdonhoz való jogot a Natura 2000 besorolással?

A tulajdonhoz való jog az ember természetes elvülhetetlen, elidegeníthetetlen joga, melyet törvény véd, szabadon gyakorolható, de társadalmi érdekből, közérdekből, gazdasági szükségletből mégis sor kerülhet a tulajdonjog önkéntes vagy kényszerű korlátozására. Más alkotmányos jog, így az egészséges környezethez való jog érvényesülése érdekében szükség van a tulajdonjog bizonyos mértékű korlátozására.

Mihez igazodnak a Natura 2000 területek határai?

A Natura 2000 területeket kizárólag szakmai alapon lehet meghatározni. Célszerű a területek széleit a jól meghatározható objektumok, a nyilvántartásban lehatárolt határvonalak mentén azonosítani, térinformatikai adatbázisok figyelembevételével. Folyamatban van a területhatároknak az ingatlan-nyilvántartás (Külterületi vektoros ingatlan-nyilvántartás pl.) szerinti azonosítása.

Egy konkrét Natura 2000 terület jelölő fajairól és élőhelyeiről hol lehet tájékozódni?

A www.termeszetvedelem.hu honlapon a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) mindenki számára elérhetővé teszi az adott Natura 2000 területtel kapcsolatos információkat.